

IJTIMOYIY RIVOJLANISHIDA YOSHLARNING MAS'ULIYATINI OSHIRISH USTIVOR MASALA

Annotatsiya: Mamlakatimizda ijtimoiy munosabatlarning rivojlanishida yoshlarning mas'uliyatini oshirish va uni takomillashtirish masalalari ustivor vazifalardan biri sifatida e'tirof etilishi, Yoshlarga oid davlat siyosati masalalarini fuqarolik jamiyatini qurishning eng muhim jihatiga aylanishi asosida hayotiy istiqbollari xususida so'z boradi.

Kalit so'zlar: jamiyat, fuqarolik jamiyati, ijtimoiy faollik, ijtimoiy munosabatlar, innovatsion faollik, ijtimoiy muammo, iqtisod, ma'naviy islohotlar.

Lecturer of the Department of "Social Sciences" of the Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Philosophy (PhD) Abduvaliev Ortik

Abdulxamidovich

INCREASING YOUTH RESPONSIBILITY FOR SOCIAL DEVELOPMENT IS A PRIORITY ISSUE.

Abstract: The article discusses the prospects for life in the development of social relations in our country, based on the recognition of the issues of increasing the responsibility of young people and their improvement as one of the priority tasks, and the transformation of state policy issues related to youth into the most important aspect of building civil society.

Keywords: society, civil society, social activism, social relations, innovative activism, social problem, economy, spiritual reforms.

Yoshlarga oid davlat siyosati mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlarning ustuvor yo'nalishi bo'lib, undan ko'zlangan maqsadlar yoshlarni ijtimoiy hayotda to'liq va mukammal ravishda o'z o'rnini topishi, har tomonlama bilimli, irodali, iste'dodli va salohiyatli bo'lib kamol topishi, o'z iste'dodlarini doimiy ravishda erkin asosda namoyon etib borishi borasida olib boriladigan dasturiy chora-tadbirlar majmuidir. Bu jarayonlarni ro'yobga chiqarishda davlatimiz tomonidan tashkiliy, me'yoriy, madaniy, ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy jihatdan barcha shart-sharoitlar yaratib berilmoqda. Yoshlarning ijtimoiy hayotda o'z imkoniyatlarini to'laqonli ravishda ro'yobga chiqarish borasida barcha masalalar kafolatli ravishda hal etib kelinmoqda. Yoshlarga oid davlat siyosatining barcha me'yoriy-huquqiy va qonunchilik amaliyoti mukammal shakllantirilgan bo'lib, bu borada qonun osti hujjatlar tegishli shart-sharoitlarda o'z vaqtida qabul qilinib borilmoqda.

Mamlakatimizda ijtimoiy munosabatlarning rivojlanishida yoshlarning daxldorligini oshirish va uni takomillashtirish masalalari ustivor vazifalardan biri sifatida e'tirof etildi. Yoshlarga oid davlat siyosati masalalarini fuqarolik jamiyatini qurishning eng muhim qadriyatiga aylanishi, demokratik an'analar asosida hayotiy istiqbollarini belgilanishi muhim mezon sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekistonda yoshlar hayotiga doir amaliy jarayonlar, yoshlarni har tomonlama qo'llab quvvatlash, ularga eng zamonaviy asosdagi shart-sharoitlar yaratish borasidagi masalalar davlat siyosatining ustuvor darajasiga ko'tarildi.

Jamiyat taraqqiyotida yoshlar faolligining barcha shakllarini takomillashtirishga uzoq tarixiy davrlardan buyon e'tibor qaratib kelingan. Yunon faylasufi Suqrot jamiyatda yoshlarning axloqida taraqqiyotga daxldorlik tuyg'ularini tarbiyalash muhimligini ta'kidlagan. Arastuning insoniy xislatlarni aks ettiruvchi aqliy fazilatlar va yaxshi xulq-atvor tarzi to'g'risidagi qarashlari ham shular jumlasiga kiradi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida barcha fuqarolarga taalluqli me'yorlardan tashqari, aynan yoshlarga tegishli bo'lgan qoidalar ham mavjud. Jumladan yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizning 50, 51, 52, 53-moddalari ta'limga oid hisoblanib, 50-moddasida: «Har kim ta'lim olish huquqiga ega. Davlat uzluksiz ta'lim tizimi, uning har xil turlari va shakllari, davlat va nodavlat ta'lim tashkilotlari rivojlanishini ta'minlaydi. Davlat maktabgacha ta'lim va tarbiyani rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratadi. Davlat bepul umumiy o'rta ta'lim va boshlang'ich professional ta'lim olishni kafolatlaydi. Umumiy o'rta ta'lim majburiydir. Maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta ta'lim davlat nazoratidadir. Ta'lim tashkilotlarida alohida ta'lim ehtiyojlariga ega bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim va tarbiya ta'minlanadi», deb belgilab qo'yilgan. Bundan tashqari, konstitutsiyamizning "78-moddasida "Farzandlar ota-onasining nasl-nasabi va fuqarolik holatidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar. Bolaning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash hamda himoya qilish, uning jismoniy, aqliy va madaniy jihatdan to'laqonli rivojlanishi uchun eng yaxshi shart-sharoitlarni yaratish davlatning majburiyatidir; "79-moddasida "Davlat yoshlarning shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy, ekologik huquqlari himoya qilinishini ta'minlaydi, ularning jamiyat va davlat hayotida faol ishtirok etishini rag'batlantiradi. Davlat yoshlarning intellektual, ijodiy, jismoniy va axloqiy jihatdan shakllanishi hamda rivojlanishi uchun, ularning ta'lim olishga, sog'lig'ini saqlashga, uy-joyga, ishga joylashishga, bandlik va dam olishga bo'lgan huquqlarini amalga oshirish uchun shart-sharoitlar yaratadi"; "80-moddasida "Voyaga yetgan mehnatga layoqatli farzandlar o'z ota-onalari haqida g'amxo'rlik qilishga majburdirlar", degan me'yorlar qayd etilgan.

Jamiyatda yoshlarning ijtimoiy hayotda o'z o'rnini topishi, farovon yashashi, kundalik turmushidagi ijobiy o'zgarishlarining xususiyatlari bilan bog'liqdir. Yoshlarga oid davlat siyosatini ta'minlash tizimida yoshlar va jamiyatning boshqa aholi toifalari o'rtasida doimiy tizimiy o'zaro aloqadorlik kuzatiladi. Bu o'zaro aloqadorlik jamiyat milliy manfaatlarini ta'minlash, unda mavjud bo'lgan barcha Konstitutsiyaviy-huquqiy tamoyillarga og'ishmay amal qilish, mamlakat farovonligi uchun birgalikda kurashish bilan bog'liq barqaror xususiyatlarni o'z ichiga oladi.

Barcha me'yoriy va tashkiliy asoslardagi chora-tadbirlar nazariyasi va amaliyotida yoshlar mamlakatimizning kelajagi va istiqbolini ta'minlaydigan ijtimoiy guruh sifatida e'tirof etilmoqda. So'ngi yillarda, yoshlarning jamiyatdagi nufuzini mustahkamlash, ularning hayotiy pozitsiyasini mustahkamlash, ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan qo'llab-quvvatlash maqsadida ko'plab me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi PF-6017-sonli "O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini tubdan isloh qilish va yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mahallalarda yoshlar bilan ishlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 19-yanvardagi PQ-92-sonli "Mahallalarda yoshlar bilan

ishlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-iyundagi "2022–2023-yillarda O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirish dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi 310-sonli Qarori", shular jumlasidandir.

Yuqoridagi me'yoriy hujjatlar ijrosi yuzasidan mamlakatimizda O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi hamda uning Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahar boshqarmalari va tuman (shahar) bo'limlari tashkil etildi. Farmonda Yoshlar ishlari agentligi bajaradigan ko'plab vazifalar o'rin oldiki, ularda yoshlarning har tomonlama qo'llab-quvvatlashning innovatsion mexanizmlari ko'rsatib o'tildi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, jamiyatda bugungi kunda yoshlar tomonidan ijtimoiy masalalarni hal etish borasida taklif va tashabbuslar, hududlarda mavjud muammo hamda masalalarni yechimi yuzasidan dasturlar qabul qilinib borilmoqda. Bu masala bo'yicha hukumat, viloyatlar va Toshkent shahar, tuman va shahar hokimliklari ham doimiy ravishda yoshlar muammolarini hal etish bilan aloqador ravishda ko'plab dasturlar va chora-tadbirlar rejalari qabul qilinmoqda. Demak, yoshlar muammolari davlat, hukumat va hokimliklar darajasida doimiy ravishda hal etilib, muhim chora-tadbirlar ijrosi ta'minlanmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respyblikasi Prezidentining Qarori "Mahallalarda yoshlar bilan ishlash tizimini tybdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida". 2022-yil 19-yanvar. PQ-92. <https://lex.uz/uz/doss/5831865>.
2. O'zbekiston Respyblikasi Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 7 iyundagi "2022-2023 yillarda O'zbekiston Respyblikasida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirish dastyrini tasdiqlash to'g'risida"gi 310-sonli Qarori. www.lex.uz.
3. Abduvaliyev O. A. (2026). Mahallalarni ijtimoiy rivojlanishida yoshlarda mas'uliyat tuyg'usini shakllantirishning ahamiyati. Scientific approach to the modern education system, 4(44), 12-15.